

وقوع پیوست و تفسیری اساسی و دگرگونی زیر بنایی در شئون کشور ایجاد کرد. این انقلاب فرهنگ، سیاست، اقتصاد، اجتماع و شناخت از دین را تحت تأثیر قرار داد و پیامی جدید و الگویی نواز زندگی را به جهانیان عرضه نمود. انقلاب اسلامی ایران گرچه دارای خصوصیتی است که با انقلابات دیگر مشابه می‌باشد ولی ویژگیهایی دارد که آن را از سایر انقلابها جدا می‌سازد. مهمترین خصوصیت انقلاب اسلامی ایران، ایدئولوژی انقلاب است. این ایدئولوژی از اسلام ناب و خالص گرفته شده و در تمام مراحل

در صد ساله اخیر و در نقاط مختلف جهان انقلابهای گوناگون به وقوع پیوسته که هر یک از آنها ویژگی خاص خود را دارد. این انقلابها گاهی سیاسی، اقتصادی و یا اجتماعی بوده و تحوّل اساسی بر مبنای ریشه اصلی انقلاب در کشور مورد نظر ایجاد کرده‌اند. انقلاب چین، انقلاب شوروی، انقلاب کوبا، انقلاب الجزایر، انقلاب نیکاراگوا، انقلاب زیمبابوه، انقلاب افریقای جنوبی، انقلاب نامیبیا و... از انقلابهایی هستند که می‌توان به آنها اشاره نمود. انقلاب اسلامی در دو دهه قبل در ایران به

نهضت آن را همراهی و هدایت می‌کند. این خصوصیت نه تنها با تمام انقلاب‌های مذکور متفاوت است بلکه از حرکت‌های اسلامی که در کشورهای اسلامی و حتی حرکت‌های شیعی در خود ایران - همچون جنبش میرزا کوچک‌خان و شیخ محمد خیابانی و حتی سید جمال‌الدین اسدآبادی - نیز مستثنی می‌باشد. این استثنا بدلیل برداشت عمیقی است که از اسلام به عمل آمده و توسط یک مرجع مطاع و فقیه اعلم انجام گرفته و به پیروان و هواداران انقلاب عرضه شده است. به عبارت دیگر اصلی‌ترین وجوه سلبی و ایجابی این انقلاب توسط عالمی متخصص از اسلام نشأت می‌گرفت و به مردم ارائه می‌گردید. در صورتی که به تعریف ارائه شده از جانب حضرت امام خمینی (ره) رهبر کبیر انقلاب اسلامی در مورد انقلاب توجه شود، مفهوم فوق بخوبی قابل ادراک خواهد بود. بر مبنای تعاریف ارائه شده از جانب ایشان می‌توان چنین گفت: انقلاب اسلامی ایران عبارت بود از حرکتی برای دگرگونی بنیادهای ایدئولوژی حاکم و ساختار اجتماعی حاصل از آن برای جایگزینی وضعیت مطلوب، آن‌گونه که اسلام می‌خواست.

انقلاب‌هایی که در دنیا شکل گرفته معمولاً تک بعدی بوده و یکی از ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی را مدنظر قرار داده‌اند. در صورتی که انقلاب اسلامی ایران مجموعه عوامل مؤثر در زندگی بشر را مورد توجه قرار داده و علاوه بر آن حرکت خویش را در وجوه اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی با اسلام تطبیق می‌دهد. اسلام محوری، جامعیتی به انقلاب اسلامی داده که نمی‌توان آن را در انقلاب‌های دیگر پیدا نمود.

به عنوان مثال انقلاب شوروی جنبه اقتصادی - اجتماعی و انقلاب چین جنبه اقتصادی و انقلاب نامی‌بیا، افریقای جنوبی و زیمبابوه جنبه ضد نژادپرستی داشت. اما در هیچ کدام از این انقلاب‌ها یک ایدئولوژی کامل که راهنمای عمل انقلابیون قرار بگیرد، وجود نداشت و مسایل عینی آنها را به طرف جلو هدایت می‌کرد. انقلاب اسلامی ایران این‌گونه نبود زیرا دارای یک ایدئولوژی بسیار قوی و همه‌جانبه بود که برای تمام مراحل انقلاب و تک تک مقاطع آن دستورالعمل مشخص داشت و با تکیه بر این ایدئولوژی، انقلاب را با قدرت تمام به پیش می‌برد. به همین دلیل ویژگی خاص انقلاب اسلامی در الهی بودن و دینی بودن آن متبلور می‌شود که آن را با ریشه عمیقش یعنی وحی و نبوت مرتبط می‌سازد و هدف پیامبر اسلام را که پیاده کردن قوانین الهی است، دنبال می‌نماید.

بعثت انبیا که یک حرکت صد در صد دینی است و درصدد دگرگونی عمیق بنیادهای اجتماعی می‌باشد، نمونه‌ای از انقلاب‌های دینی است زیرا این نهضت‌ها به ظواهر جامعه بسنده نمی‌کنند و در پی تحولات اساسی و تأسیس بنیادهای جدید هستند و یا نهادهای گذشته را بازسازی می‌کنند. بر این مبنا انقلاب اسلامی حرکتی در تداوم بعثت انبیا است که وجه تمایز دیگر آن از سایر انقلاب‌ها می‌باشد. اختلافی که انقلاب اسلامی ایران با بعثت انبیا دارد این است که این انقلاب حالتی تجدید طلبانه و احیاگر دینی دارد و در حقیقت تلاشی دوباره برای تجدید اسلام در دوره معاصر است. این موضوع نیز به این دلیل است که اسلام دین خاتم است و بعثت بعد از ظهور اسلام معنی ندارد.

انقلاب اسلامی ایران یک انقلاب سیاسی محض یا یک انقلاب اقتصادی صرف و یا یک انقلاب اجتماعی خاص نبود بلکه انقلابی بود اسلامی که ویژگیهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خاص خود را داشت. به عبارت دیگر تمامی ابعاد گوناگون این انقلاب با انتساب به اسلام و نشأت گرفتن از اصول و مبانی شریعت جان می گیرند. خصوصیتی که آن را از دیگر انقلاب های بزرگ دنیا متمایز می سازد.

شرکت مردم در انقلاب اسلامی از ویژگیهایی است که در انقلاب های دیگر نیز وجود دارد. اصولاً اگر مردم در انقلابی حضور نداشته باشند آن انقلاب به ثمر نمی نشیند اما این حضور و شرکت مردم در انقلاب اسلامی نیز منحصر به فرد است، یعنی درصد شرکت مردم در انقلاب اسلامی خیلی بالاتر از انقلاب های دیگر است، به گونه ای که تقریباً تمامی آحاد ملت ایران را شامل می شود. علت اصلی این حضور بی سابقه مردم در انقلاب اسلامی نیز به ایدئولوژی آن یعنی اسلام باز می گردد. به

عبارت دیگر اگر مردم در این انقلاب شرکت می کنند و با تحمل انواع مصائب و با انجام اقدامات متعدد از آن حمایت می کنند و آن را به پیروزی می رسانند، به دلیل تبعیت از اسلام و تحقق بخشیدن به اسلام ناب محمدی می باشد.

رهبری پیامبرگونه حضرت امام خمینی و تبعیت بی چون و چرای مردم از ایشان نیز علتی جز اسلام ندارد زیرا مردم امام را به عنوان مرجع تقلید و مجتهدی جامع الشرایط می شناختند که اسلام تبعیت از او را نه تنها جایز بلکه واجب می داند و پیروی از او را چون اطاعت از امامان معصوم و پیامبر اسلام می پندارد. این اندیشه باعث خلق یک نوع رهبری سیاسی گردید که تاکنون مشابه آن در کل جهان کم دیده شده است. این ویژگی نیز مختص انقلاب اسلامی ایران است که آن را از سایر انقلابهای جهان متمایز می سازد.

نشریه رازی نوزدهمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران را خدمت تمامی همکاران گرامی تبریک عرض کرده و آرزوی توفیق برای تمامی رهروان راستین این انقلاب دارد.

دکتر سیدمحمد صدر